

Oslo kommune
ved Multiconsult Norge AS, vem@multiconsult.no
Saksnummer: 201802070

Oslo, 03.06.19

kopi: OOFs medlemsorganisasjoner og lise.jorstad@bym.oslo.kommune.no

Høringsuttalelse til oppstart av reguleringsplan for:

GREFSENKOLLEN OG TROLLVANN

Oslo og Omland Friluftsråd (OOF) er paraplyorganisasjon for friluftslivet i Oslo-regionen og har som hovedformål å ivareta Marka, markaloven, naturmangfoldet og friluftslivet i regionen.

Grefsenkollen og Trollvann alpinanlegg er i tråd med markaloven og OOF er positiv til utvidelsesplanene, men det må skje under visse betingelser.

En hovedutfordringer er å ivareta eventyrskogen og et viktig kulturminne (Haralds hytte) nordøst for anlegget. En annen er å unngå at anlegget blir en barriere for friluftslivet. Vi er derfor svært opptatt av at skiløypa/turveien i bunn av Grefsenkleiva fortsatt kan være en viktig ferdselsåre inn i Marka. Dette og flere andre forhold går vi nærmere inn på i denne høringsuttalelsen.

HVA SIER MARKALOVEN

Grefsenkollen og Trollvann ligger innenfor markagrensen. Markalovens formål «er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål».

Alpinanlegget bidrar til fysisk aktivitet, lek og glede, særlig blant barn og unge. Samtidig kan anlegget ha negative konsekvenser for naturopplevelsesverdiene og vil kunne komme i konflikt med andre friluftslivsinteresser.

Markaloven gir hjemmel til utvikling av idrettsanlegg som kan innpasses i Marka og statsråd Erik Solheim nevnte konkret Grefsenkleiva, som eksempel på et slikt anlegg.

OOF mener, i tråd med intensjonen i markaloven, at hovedtyngden av tilretteleggingen, for markaidretter og friluftsliv forøvrig, bør skje i Markas randsone og avta innover i Marka. Vi er opptatt av at slike anlegg ikke er mer omfattende enn nødvendig, slik at en unngår å ødelegge viktige natur- og kulturverdier og mulighetene for naturopplevelse for alle. Vi er også opptatt av at

de løsninger som velges sikrer både trygghet og trivsel i Marka. Vi vil derfor i denne høringsuttalelsen peke på utfordringer og mulige tiltak som sikrer dette.

GOD MEDVIRKNING

OOF er opptatt av gode medvirkningsprosesser og god dialog mellom brukergrupper, organisasjoner og kommuner. Det første informasjonsmøte på Grefsenkollen, 3. mai 2019, var en god start med fullsatt møtesal. I dette møtet ble kommunen oppfordret til å vektlegge og planlegge for god medvirkning. Dette støtter OOF og vi bidrar gjerne i dette arbeidet.

UTFORDRINGER KNYTTET TIL NATURMANGFOLDET

Det er per i dag ikke registrert viktige naturverdier innenfor det påtenkte planområdet. Men, eventyrskogen som Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har registrert, grenser opp mot alpinanlegget. Denne skogen består av grov og gammel skog, mye gran, og kan over tid utvikle et stort naturmangfold, om det ikke blir utsatt for hogst o.l.

Dette området har fylkesmannen nylig foreslått å verne som friluftslivsområde etter Markalovens paragraf 11. Et slikt vern innebærer at hogst ikke tillates. Det betyr at en kan forvente at områdets betydning for naturmangfoldet vil kunne være økende over tid.

OOF mener derfor at det er spesielt viktig å sikre dette området og at en under reguleringsplanarbeidet gjør grundige registreringer og vurderinger av planområdet og dets avgrensing. Dette er særlig viktig i kantområdene mot den planlagte alpinbakken inkludert den planlagte stolheisen.

UTFORDRINGER KNYTTET TIL FRILUFTSLIV

Grefsenkollen og Trollvann-området er et mye brukt friluftsområde med mange kvaliteter. Det er derfor viktig at en i reguleringsplanen, med konsekvensutredning, utreder friluftslivet på en grundig måte. Vi vil her peke på noen momenter som kan være viktige:

FRILUFTSLIVSVERDIENE I OMRÅDET ER NYLIG KARTLAGT

Oslo kommune har de siste årene kartlagt og verdsatt friluftslivsområdene i hele Oslo kommune. Dette arbeidet inngår i et nasjonalt prosjekt og utføres etter en metodikk som er utviklet av Miljødirektoratet. Det konkrete arbeidet har vært ledet av Oslo og Omland Friluftsråd og Oslofjorden Friluftsråd.

Grefsenkollen og Trollvann ble kartlagt og verdsatt høsten 2018, som en del av Lillomarka. Arbeidet ble utført av en arbeidsgruppe bestående av ressurspersoner fra de lokale natur-, friluftsliv- og idrettsorganisasjoner. Følgende organisasjoner deltok i dette arbeidet: Lillomarkas Venner, DNT Oslo og Omegn, Sportsklubben

Rye, Årvoll IL, NOTS, Kjelsås IL, Lillomarka Orienteringsklubb og Solemskogen Velforening.

Grefsenkollen og Trollvannområdet ble delt inn i om lag 10 friluftslivsområder, som alle ble verdsatt som svært viktige (A). Mange av områdene er verdsatt som svært viktige fordi de har en høy bruksfrekvens og fordi de har mange viktige ferdselsårer som merkede turveier, skiløyper og blåmerkede stier gjennom området. Noen områder scorer høyt fordi de er viktige for bestemte aktiviteter som alpint, snowboard (Grefsenkleiva/Trollvannskleiva) og bading, soling og rekreasjon (Trollvann) og noen områder har viktige opplevelseskvaliteter som utsikten på toppen av Grefsenkollen og «eventyrskog» inkludert kulturminnet Haralds hytte rett nordøst for alpinanlegget.

Vedlagt er en uoffisiell versjon av dette arbeidet, som nå skal gjennom en høringsprosess før det er helt ferdig.

EVENTYRSKOGEN OG HARALDS HYTTE

Dette området nordøst for alpinbakken er altså klassifisert av Naturvernforbundet i Oslo og Akershus som en eventyrskog – som mange mener har helt spesielle naturopplevelseskvaliteter. I Oslo kommunes verdsetting av friluftslivsområder er opplevelseskvalitetene hovedårsaken til at dette området verdsettes som svært viktig (A). Opplevelseskvalitetene her er knyttet spesielt til eventyrskogen og Haralds hytte med de omkringliggende geologiske klippeformasjoner, men også til en nasjonalt viktig naturtype innenfor området.

I den foreløpige planleggingen av anlegget kan det se ut som stolheisen vil passere gjennom eventyrskogen og svært nær Haralds hytte. Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har foreslått at stolheisen flyttes noe lengre sør, slik at stolheisen i liten grad berører eventyrskogen og slik at en unngår at Haralds hytte med de omkringliggende geologiske formasjoner, blir berørt.

OOF mener derfor at en ved plassering av stolheisen må ta hensyn til eventyrskog, kulturminnet «Haralds hytte» og de spesielle geologiske formasjonene omkring Haralds hytte, for eksempel ved å flytte stolheisen noe lengre sør.

ALPINANLEGGET SOM BARRIERE FOR VIKTIGE FERDSELSÅRER

OOF er svært opptatt av at tiltak/tilrettelegging i Marka ikke virker som en barriere for friluftslivet, slik at det blir vanskelig å komme seg videre innover i Marka. Under informasjonsmøtet på Grefsenkollen restaurant 8. mai kom det fram at det er utfordringer rundt kryssing av alpinbakken, blant annet en merket turvei/skiløype og en blåmerket sti.

Den største utfordringen er en viktig skiløype/turvei mellom Akebakkeskogen og Linderudkollen. Den passerer bakken i nedre del av Grefsenkleiva, der hoved-

skitrekket starter og der tilbringer-skitrekket ender. Dette er derfor et naturlig punkt å passere alpinbakken, som i dag ikke medfører så store utfordringer.

Den framlagte planen innebærer at brukerne vil kjøre ned hele bakken og ta stolheis opp til toppen. Dette endrer forholdene på krysningpunktet vesentlig. På informasjonsmøtet på Grefsenkollen restaurant 8. mai, kom det fram at et alternativ er at skiløperne passerer på tvers av alpinbakken, omtrent på samme sted som i dag. Alpinistene vil da passere skiløypa i forskjellige hastigheter, noe avhengig av eventuelle fartsdempende/kollisjonsreduserende tiltak her. Det ble antydnet at passeringsområde vil være relativt flatt. Bro eller tunell er andre mulige alternativer.

I tillegg er det også andre ferdselsårer for friluftslivet som krysser alpinbakkene. Disse må synliggjøres og en må finne gode løsninger også for disse.

Under møtet 8. mai kom det også fram at kunst-snøen vil bli liggende vesentlig lenger enn naturlig snø og at dette kunne medføre at turveier og stier over alpinbakkene kunne få en redusert framkommelighet på ettervinteren/våren.

OOF mener at disse spørsmålene må få en spesielt grundig behandling i reguleringsplanen, slik at en finner en løsning som er optimal for friluftslivet. Vi foreslår også at det etableres en miljøoppfølingsplan, der disse punktene vektlegges. Hvis et tiltak ikke fungerer som forventes, må det tas tak i innen rimelig tid for å finne en god løsning.

ANLEGG SARBEID, TERRENGBEARBEIDING OG TILFØRSEL AV MASSER

Under informasjonsmøtet 8. mai kom det fram at det er behov for å tilføre betydelig mengder med masser, særlig på toppen av anlegget og en ønsker også å bearbeide terrenget en del steder i traseene.

OOF er i utgangspunktet positiv til eventuell terrengheving og flytting av stolheisen på toppen av skianlegget, for å skåne eventyrskogen og Haralds hytte. OOF ber om at disse forholdene behandles grundig i reguleringsplanen, og at det tas hensyn til at både støy, støv og trafikk-avvikling under anleggsarbeidet og opplevelseskvalitetene knyttet til endringer i terrenget. Det er viktig å unngå at fremmede og uønskede arter kommer inn med tilførte masser.

Etter at anleggsarbeidene er ferdige, må det raskt etableres ny vegetasjon med stedegne planter og trær.

VANNSTANDEN I TROLLVANN EN UTFORDRING

Under informasjonsmøtet 8. mai ble det påpekt at vannstanden i Trollvann allerede var problematisk og at utvidet snøproduksjon kan medføre økte problemer her.

OOF ber derfor om at denne utfordringen utredes grundig i reguleringsplanarbeidet.

ADKOMST TIL GREFSENKOLLEN OG LILLOMARKA

Parkeringsplassene og kollektivdekningen i dette området er delvis beregnet for alpinistene og brukerne av Trollvanns fasiliteter, men er også mye brukt av de som skal på tur eller trening inn i Lillomarka forøvrig. Dette må derfor også framkomme og vurderes i den kommende reguleringsplanen.

I de foreløpige planene antydes det at det er ønskelig å øke parkeringsmulighetene på Trollvann som i dag har ca. 90 parkeringsplasser, mens parkeringen i bunn av Grefsenkleiva med noen titalls plasser og ved Grefsenkollen restaurant med ca. 275 plasser, ikke skal økes.

Kollektivtilbudet til Trollvann/Grefsenkollen restaurant er middels bra i helgene med halvtimes ruter, mens ukedagene helt mangler kollektivdekning. Da er alternativet å gå ca. 11 minutter til Trollvann og ca. 23 minutter til Grefsenkollen fra nærmeste busstopp.

Tilsvarende er det også om en skal ta buss til Grefsenkleiva. Da må en gå av på Stig på Årvoll og gå ca. 10 minutter til Grefsenkleiva. Dette gjelder for alle ukedager. Her bør reguleringsplanen f.eks. vurdere hvordan barn og unge fra den sterkt voksende Hovinbyen skal komme seg opp til område med kollektivtransport og/eller med private biler.

OOF ber om at kollektivtilbudet vurderes og styrkes. Det samme gjelder parkeringsmulighetene, særlig i bunn av Grefsenkleiva. I denne sammenheng er forslaget, om å knytte Grefsenkollen restaurant inkludert parkeringsplasser og buss-stopp tetter opp mot alpinanlegget, positivt.

KUNSTSNØPRODUKSJON KAN STYRKE FRILUFTSLIVET

Kunstsno-produksjon kan bidra til mere aktivitet i område ved at snøbaserte aktiviteter får mere stabile rammebetingelser. Et eksempel til etterfølgelse kan være Skullerud idrettsanlegg, hvor kunstsno benyttes både i skianlegget og i akebakkene. Akebakken er, sammen med alle skiløypene i området, et yndet og mye brukt rekreasjonsområde for barnefamilier o.l. i hele Østensjø bydel.

I de foreløpige planene er det lagt inn et ake- og skileikområde ved Trollvann. Dette er selvfølgelig bra, men Grefsenkleiva ligger vesentlig nærmere Årvoll og den nye Hovinbyen og en kan godt se for seg dette området som et «Skullerud» for Bjerke bydel.

Kunstsno-produksjon kan også bidra til å styrke skitilbudet i området, f.eks. ved at en kan legge kunstsno i skiløypa/turveien fra Grefsenkleiva til Linderudkollen. På den måten kan en styrke mulighetene for skigåing i Lillomarka, særlig i år med lite natursno.

Men, kunstsnoen kan bli liggende lenge ut over våren og skape problemer for turgåere og annet friluftsliv. Disse flerbruksutfordringene må det også tas hensyn til.

OOF mener derfor at reguleringsplanen må se på mulighetene som kunstsneproduksjon kan gi for å etablere et ake/skileik og rekreasjonsområde nederst i Grefsenkleiva og å styrke skimulighetene i området, samtidig som en også tar hensyn til de grupper som ikke ønsker at snøen skal bli liggende i stier og turveier langt ut over våren.

OPPSUMMERING

Grefsenkollen og Trollvann alpinanlegg er i tråd med markaloven og OOF er positiv til utvidelsesplanene, men det må skje under visse betingelser:

- En må vektlegge og planlegge for god medvirkning.
- Alpinanlegget må ikke gå ut over trygghet og trivsel i Marka.
- Friluftslivsområdene i Oslo, inkludert Grefsenkollen-området, er nylig kartlagt og verdsatt. Resultatene fra dette arbeidet må legges til grunn i det videre arbeid med reguleringsplanen.
- Naturmangfoldet må kartlegges og en må særlig ta hensyn til «eventyrskogen» i nordøst.
- Ved plassering av stolheisen må en ta hensyn til eventyrskogen, kulturminnet «Haralds hytte» og de spesielle geologiske formasjonene omkring Haralds hytte, for eksempel ved å flytte stolheisen noe lengre sør.
- En må arbeide for å unngå at alpin-traseene blir barrierer for det øvrige friluftsliv.
- Det er spesielt viktig å finne en god løsning for skiløypa/turveien som passerer i nedre del av Grefsenkleiva. Det er særlig viktig å vurdere en broløsning.
- Vi foreslår at det etableres en miljøoppfølingsplan, der særlig barriere-effekten vektlegges.
- Opplevelseskvalitetene og naturen må sikres ved at ny vegetasjon med stedegne planter og trær etableres raskt i anleggsområdene. Samtidig må en unngå at fremmede og uønskede arter kommer inn med tilførte masser.
- Utfordringer knyttet til vannstanden i Trollvann og behov for vann til sneproduksjon må tas på alvor. Alternativer må vurderes.
- Det må sikres at støy, støv og trafikk-plager reduseres til et minimum i anleggsfasen.
- Kollektivtilbudet til hele området må styrkes og det bør også utredes om det er behov for flere parkeringsplasser, særlig på Grefsenkleiva-siden.
- Et ake/skileik og rekreasjonsområde i bunn av Grefsenkleiva bør vurderes for lokalbefolkning på Årvoll og den sterkt voksene Hovinbyen. Kunstsneproduksjon vil styrke et slikt tilbud med sikker snø i store deler av vinterhalvåret.

- Kunstsne er gunstig for sikre et godt skitilbud i marka generelt. Men kunstsneen kan bli liggende lenge ut over våren og skape problemer for turgåere og annet friluftsliv. Disse flerbruksutfordringene må det også tas hensyn til.

Med vennlig hilsen
Tom Fremstad
Generalsekretær

Johan Hval
Rådgiver